

Senere fik de Ret til at afhøre Vidner, og dette er, som De ville se. Grundlaget for vor nutidige Nævningeinstitution. Naar jeg har nævnet dette, er det ikke for at komme med en historisk Udvikling, som, hvis man ikke kan lære noget af den, ikke har Interesse. Det, jeg vil vise, er, at i alle de 3 Tilfælde, hvor Nævningeinstitutionen indførtes, var det, man ønskede og ventede af den, at alle disse Lægsmænd, der kaldtes til, havde et saadant Kendskab baade til Sagen og til Personen og hans Forhold, at de kunde tage alle de individuelle og forskelligartede personlige Hensyn og ikke behøvede at gaa efter en ensartet Straffelov. Med andre Ord, det, der gjorde Nævningeinstitutionen til en god Ting, var, at Folk havde Kendskab til det, de dømte om.

I vore Dage er det blevet det modsatte med Nævningeinstitutionen, idet det, at en Mand kender noget til en Sag, i Reglen vil bevirke, at Parterne kunne udskyde ham. Jeg er ingeniende imod, at Lægsmænd ere Dommere, ogsaa jeg mener, at det er heldigt, at de kunne sætte deres friske borgerlige Syn mod det juridisk-bureaukratiske Syn, men rigtignok med den Begrænsning, at de skulle have Kendskab til deres Ting. Derfor er jeg en langt større Ven af Meddomsmænd i Civilprocessen end i Straffeprocessen. I Civilprocessen kan man bestemt paavise de Tilfælde, hvor den og den Mand er fuldt ud kyndig. Jeg tænker først og fremmest paa Sø- og Handelsretten, vi have dem i de forskellige Landboretter, den højttærede Landbrugsminister har, saa vidt jeg ved, haft Sæde i en saadan Landboret, og vi have det endelig i den moderne økonomiske Lovgivning, ifølge hvilken vi her i Landet have Lægsmænd til at dømme i meget vigtige Sager. Forsikringsraadet f. Eks. efter Loven om Ulykkesforsikring er en saadan Lægmandsdomstol. Det, der gør den god og giver den Styrke, er den Omstændighed, at Medlemmerne kende til Sagerne. Hvor det læge Element er i Besiddelse af Kendskab til Tingen, er jeg en Ven af, at Lægmandsdommere skulle med, men ogsaa kun i det Tilfælde.

Naar vi nu, mine herrer, skulle til at undersøge, hvad det i og for sig er, Befolkningen kan kræve af en Retsreform, kan det sammenfattes i nogle faa Punkter. Først og fremmest kan den kræve, at Myndigheden under Retssystemet saa lidt som muligt kan misbruges. Det næste er, at ingen sigtet behandles saaledes, at han kan opfordres eller tvinges til at afgive

Erklæringer, der stille ham i et værre Lys, end det faktisk behøves, at Dommeren ikke faar Interesse i at faa Manden dømt, at de Vidner, der benyttes, ikke benyttes med usædvanlig Strengthed, og endelig, at Skyld og Brøde kun konstateres i det Omfang, hvori den faktisk er til Stede og ikke bliver stillet i værre Lys. Jeg skal, mine herrer, vise Dem, i hvert enkelt Tilfælde, at i Virkeligheden vil de ukyndige Nævningers Indførelse ikke bevirke nogen som helst Sikkerhed for den anklagede og overhovedet heller ikke for Retssikkerheden her i Landet.

Om Myndighedsmisbrug maa jeg først gøre den almindelige Bemærkning, at der, hvor Magt og Myndighed er, vil den altid blive misbrugt. Saaledes har det altid været og saaledes vil det altid blive, dels fordi de Mennesker, der faa Magt og Myndighed som Dommere eller som Lovgivere, for de flestes Vedkommende ere Gennemsnitsmennesker og altid ville faa en Smule Anløb til Højhedsvanvid og føle, at det høje Embede eller den Tillidspost, som de beklæde, forlener dem med en særlig Dygtighed. Det gælder om Dommere, maaske ogsaa om Rigsdagsmænd og i det hele om alle Mennesker i denne syndige Verden. Men sæt desuden, at det er en meget skarpsindig og logisk Dommer, der er Tale om, og at han bliver greben af det, der er kaldet det logiske Vanvid, den logiske Fanatisme. Jeg vil bede Dem, mine herrer, om at sætte Dem selv i det Tilfælde, at De med megen Skarpsindighed have konstrueret en Sag op og have sagt, at saaledes og saaledes maa det være. F. Eks. under Dreyfus-Processen tror jeg, at vi alle sammen konstruerede og lavede os om til Nævninger, saa jeg antager, at De i hvert Tilfælde have nogen Erfaring derfra. Vi have alle sammen haft med Sager at gøre paa den ene eller den anden Maade, hvor vi have undersøgt, om en eller anden Ting var sket eller ikke, hvor vi have bygget det saa klart og smukt og tydeligt op for os selv, og hvor vi vare saa uendelig overbeviste om, at vort Resultat var det rigtige, og saa manglede der dog et eller andet lille Punkt, skønt vi mente, at vi havde anvendt ethvert Middel til at faa Sandheden frem. Jeg henvender mig til det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), der netop hører til disse Mennesker, der ere saa lykkelige at være meget logiske. Det er en af de Ting, vi alle sammen have beundret hos det ærede Medlem, og som har gjort, at vi maaske have været min-